

Complexnummer: 520809

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

R.K. Kerk H. Antonius van Padua

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

520810, 520811

Woonplaats

Hellevoetsluis

Gemeente

Hellevoetsluis

Provincie

Zuid-Holland

Hoofdadres van hoofdobject

Opzoomerlaan 110, 3221 AP Hellevoetsluis

Complexomschrijving

Inleiding

Kerkelijk complex bestaande uit de PAROCHIEKERK H. Antonius van Padua en een PASTORIE gebouwd in 1890-1891 naar ontwerp van de Rotterdamse architect E.J. Margry binnen de Vesting Hellevoetsluis. De nieuwe kerk verving een kerk aan de Oostkade, die te klein werd als gevolg van de sterke groei van de marinehaven. De zaalkerk is gebouwd in de stijl van de Neo-Gotiek. De pastorie heeft kenmerken van de Neo-Renaissance en de Neo-Gotiek. Het ontwerp van Margry is uitgevoerd met uitzondering van de westtoren, waarvoor in de plaats een aanzienlijk kleinere toren kwam. Aanvankelijk was het complex gelegen aan een sloot met een brug voor de kerk. Na het dempen van de sloot werd de Opzoomerlaan aangelegd en het terrein voor de kerk en de pastorie heringericht. Ondanks zijn bescheiden formaat domineert de kerktoren in samenhang met de naastgelegen, in 1896 gebouwde watertoren een belangrijk deel van de oostelijke helft van Hellevoetsluis.

Omschrijving

Kerk en pastorie zijn gesitueerd op een rechthoekig terrein aan de oostzijde van de Opzoomerlaan. De kerk beslaat de zuidelijke helft van het terrein en grenst aan de achterzijde vrijwel direct aan het dijklichaam dat rondom de vesting Hellevoetsluis is gelegen. Ten noorden van de kerk is iets teruggelegen de pastorie gebouwd. De pastorie en de kerk zijn met elkaar verbonden door een tussenlid dat over de gehele lengte van de kerk doorloopt tot aan de sacristie. Deze sacristie bevindt zich aan de linkerzijgevel van de kerk. Achter de pastorie bevindt zich een kleine achtertuin.

Waardering

Het complex van parochiekerk en pastorie is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de ensemblewaarde.

- Het complex is van cultuurhistorische waarde binnen de ontwikkeling van de kerkelijke bouwkunst in Nederland en het Rooms-Katholicisme op Voorne-Putten in het bijzonder.
- Het complex is van architectuurhistorische waarde als een goed voorbeeld van een parochiekerk met pastorie ontworpen in de voor de bouwtijd gangbare bouwstijl en vanwege de plaats in het oeuvre van een vooraanstaand architect.
- Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de ruimtelijk-functionele en visuele relatie tussen pastorie, kerk en de nabijstaande watertoren, alsmede als herkenningspunt in de oostelijke helft van de vesting.
- Het complex is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid.

Monumentnummer*: 520810

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 augustus 2001
Kadaster deel/nr: 82882/173

Complexnummer

520809

Complexnaam

R.K. Kerk H. Antonius van Padua

Woonplaats*

Hellevoetsluis

Gemeente*

Hellevoetsluis

Provincie*

Zuid-Holland

Straat*

Opzoomerlaan

Nr*

110

Toev.*

Postcode*

3221 AP

Woonplaats*

Hellevoetsluis

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Hellevoetsluis

Sectie*

A

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1727

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De PAROCHIEKERK H. Antonius van Padua maakt deel uit van het kerkelijk complex aan de Opzoomerlaan te Hellevoetsluis. De zaalkerk is gebouwd in 1890-1891 naar ontwerp van de Rotterdamse architect E.J. Margry en is een voorbeeld van een voor de bouwtijd gangbare Neo-Gotische bouwstijl. De kerk wordt vergezeld van een pastorie met vergelijkbare stilistische kenmerken.

Omschrijving

De parochiekerk is opgetrokken op een L-vormige plattegrond gevormd door de rechthoekige zaalkerk met aan de westzijde een driezijdige apsis en aan de noordzijde een sacristie op rechthoekige plattegrond. Aan de noordzijde grenst tevens een langwerpige gang die de verbinding tussen de kerk, de sacristie en de pastorie vormt.

Het hoog opgaande gebouw is voorzien van een met leien in maasdekking gedekt zadeldak waarin kleine dakkapellen zijn opgenomen. Voor op de nok van het kerkdak staat een houten torentje voorzien van galmgaten met driepas, en een vierzijdige met leien gedekte spits met een kruis ter bekroning. De sacristie heeft een met leien gedekt zadeldak evenwijdig aan de kerk.

De gevels van de kerk zijn opgetrokken in roodbruine baksteen in kruisverband en voorzien van een hardstenen plint. De gevels zijn scherp geleed door gevelhoge steunberen, die twee maal zijn versneden. De voorgevel wordt verlevendigd door beeldhouwde natuurstenen details en metselwerkversieringen. De spitsboogvensters in deze

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gevel zijn voorzien van natuurstenen montants en traceringen. In de overige gevels zijn de traceringen van de spitsboogvensters van baksteen. In de vensters zijn glas-in-loodramen geplaatst. Deze vensters staan hoog in de gevels, boven een waterslag die overgaat in een afzaat.

De symmetrische voorgevel (westzijde) wordt verdeeld door vier steunberen, die bekroond zijn door overhoeks geplaatste pinakels, waarvan het bovenstuk ontbreekt. De middelste twee steunberen flankeren de middenas die bekroond wordt door de dakruiter. De overige twee steunberen maken deel uit van de geveluiteinden. In de teruggelegen muurvlakken van de buitenste traveeën zijn spitsboogvormige geveluitsparingen aangebracht. Deze uitsparingen zijn onderin voorzien van twee gekoppelde spitsboogvormige spaarvelden. In het bovendeel staat een spitsboogvormig venster met tracering bestaande uit driepasmotief en gelobde cirkel. Boven de vensters is een baksteenfries geplaatst ter afscheiding van de afgeschuinde gevelvlakken erboven, waarin zich spitsboogvormige spaarvelden bevinden. De gevelvlakken hebben een afdekking met gebeeldhouwde hogels. In de wat rijker uitgevoerde middenpartij is de toegangspartij ondergebracht in een uitgebouwd spitsboogvormig portaal, bekroond door een wimberg met schouders en kruisbloem. In het portaal vormen drie gedrukte spitsbogen, die zijn geplaatst op zuilen met Corinthisch kapiteel, de overgang naar de zware geprofileerde paneeldeuren. Boven de deuren staat een spitsboogvenster met tracering. In het teruggelegen gevelvlak boven de toegangspartij zijn vijf langgerekte spitsboogvensters geplaatst, met daarboven een roosvenster met natuurstenen tracering. Het gevelvlak wordt beëindigd door een baksteenfries met daarboven de uitkragende bakstenen aanzet van de dakruiter. In deze aanzet is een spitsboog met drielichtsvenster aangebracht.

Tegen de symmetrische achtergevel van de zaalkerk staat in het midden een vijfzijdig uitgebouwd apsis. In de smalle door steunberen gelede gevelvlakken bevinden zich spitsboogvensters met glas-in-lood. De teruggelegen gevelvlakken aan weerszijden van de apsis zijn blind.

Rechts naast de kerk bevindt zich de achtergevel van de sacristie. Dit betreft een tuitgevel met steunberen aan de uiteinden. In het midden van de gevel is een venster met korfboog en diefijzers geplaatst. In de top van de gevel bevinden zich spitsboogvensters met glas-in-lood aan weerszijden van een uitkragende makelaar.

De asymmetrische linker zijgevel van de zaalkerk is door zeven steunberen in zes traveeën verdeeld. Ter hoogte van de eerste bouwlaag bevindt zich de gang over de breedte van de middelste vier traveeën. De sacristie grenst aan de eerste travee. Elke travee heeft een spitsboogvenster, behalve de zesde travee. De linker zijgevel van de sacristie is voorzien van een spaarveld, omlijst door een plint, lisenen en een zaagtandfries.

De asymmetrische rechter zijgevel van de zaalkerk kent een met de linker zijgevel vergelijkbare opzet, met uitzondering van de lage rechthoekige biechtstoel-uitbouw onder lessenaardak tegen de derde travee.

Inwendig is het rechthoekige schip geleed door de vijf vensters in de zijgevels, met daartussen gemetselde pilasters met gebeeldhouwde knopkapitelen. De muurvlakken zijn wit gepleisterd en begrensd door schoon metselwerk in de vorm van plinten, lisenen en lijsten. Het houten spitse tongewelf met trekstangen wordt ondersteund door hoog op de muurvlakken, tussen de vensters aangebrachte colonnetten, die op de pilasters rusten. De triomfboog van de apsis is in schoon metselwerk uitgevoerd en wordt geflankeerd door gemetselde pilasters met driehoekige frontons en door blinde spitsboognissen in de oostelijke gevelwand van het schip. De triomfboog en de ribben van het in baksteen uitgevoerde apsisgewelf worden ondersteund door pilasters met gebeeldhouwde kapitelen. De kerk is voorzien van geprofileerde deuren en lijstwerk.

In de kerk is in hoofdzaak het originele meubilair aanwezig. Dit bestaat onder meer uit twee reeksen banken en een altaarstuk met beeldhouwwerk en smeedwerk. Het tabernakel is voorzien van een deurtje van geel koper waarin twee engelen zijn gegraveerd. De expositietroon is bekroond door een in neogotische vormen gesneden en opengewerkte houten spits. De beelden die zijn geplaatst in de spitsboognissen naast de apsis zijn vermoedelijk eveneens uit de bouwtijd van de kerk.

Waardering

De parochiekerk is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de ensemblewaarde.

- De kerk is van cultuurhistorische waarde binnen de ontwikkeling van de kerkelijke bouwkunst in Nederland en het Rooms-Katholicisme op Voorne-Putten in het bijzonder.
- De kerk is van architectuurhistorische waarde als een goed voorbeeld van een parochiekerk in een voor de bouwtijd gangbare bouwstijl, vanwege de samenhang tussen in- en exterieur en vanwege de plaats in het oeuvre van een vooraanstaand architect.
- De kerk heeft ensemblewaarde vanwege de ruimtelijk-functionele en visuele relatie met de pastorie en de nabijstaande watertoren, alsmede als herkenningspunt in de oostelijke helft van de vesting.
- De kerk is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van in- en exterieur.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

Monumentnummer*: 520811

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 augustus 2001
Kadaster deel/nr: 82882/179

Complexnummer

520809

Complexnaam

R.K. Kerk H. Antonius van Padua

Woonplaats*

Hellevoetsluis

Gemeente*

Hellevoetsluis

Provincie*

Zuid-Holland

Straat*

Opzoomerlaan

Nr*

110

Toev.*

Postcode*

3221 AP

Woonplaats*

Hellevoetsluis

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Hellevoetsluis

Sectie*

A

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1727

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

PASTORIE behorende tot het kerkelijke complex aan de Opzoomerlaan te Hellevoetsluis, gebouwd in 1890 naar ontwerp van de Rotterdamse architect E.J. Margry. De pastorie is in stilistisch opzicht een mengvorm van Neo-Renaissance en Neo-Gotiek. Het exterieur van de pastorie is vrijwel ongewijzigd, met uitzondering van de begane grond van de achtergevel waar de veranda is verwijderd en in het linker deel van de gevel een breed venster is geplaatst.

Omschrijving

De pastorie is opgetrokken op een vrijwel rechthoekige plattegrond en heeft twee bouwlagen en een kapverdieping onder een samengestelde kap, bestaande uit een afgeplat schilddak met twee steekappen behorend bij de risalerende topgevel van de voorgevel en de niet risalerende topgevel van de achtergevel. De pastorie is deels onderkelderd.

De grauwe bakstenen gevels zijn gemetseld in kruisverband. De voorgevel staat boven een hardstenen plint en is verder geleed door hardstenen waterlijsten en drie gepleisterde speklagen per bouwlaag. In de voorgevel zijn rechtgesloten vensters met T-schuiframes onder korfbogen geplaatst. In de spaarvelden is baksteenornamentiek toegepast. Tevens staan in de topgevel een drielichts-venster en een houten paneel deur met bovenlicht.

In de overige gevels staan zowel vensters met zesruits schuiframes als vensters zonder roedenverdeling in de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

schuiframen.

De asymmetrische voorgevel is verdeeld in een drie traveeën tellend teruggelegen gevelvlak rechts en een risalerend gevelvlak met topgevel links. Langs de hoeken zijn gevelhoge lisenen geplaatst. In de risaliet bevinden zich boven elkaar een klein segmentboogvormig keldervenster, twee T-vensters met schuiframen en in de top een drieruits venster. Het laatste venster is geplaatst op een gemetseld keperboogfries. De topgevel is voorzien van schouders en wordt bekroond door een overhoeks uitkragende toppilaster. De afdekking is van hardsteen en is voorzien van kleinere schouders halverwege.

Het terugliggende gevelvlak heeft in de linker travee de via twee kwartronde hardstenen treden bereikbare voordeur. In de tweede bouwlaag T-vensters met schuifraam. In de overige traveeën zijn in beide bouwlagen T-vensters met schuiframen geplaatst. Dit gevelvlak wordt eveneens beëindigd door een keperboogfries.

De asymmetrische achtergevel is verdeeld in een drie traveeën brede lijstgevel en een twee gevelopeningen tellende topgevel, die gemarkeerd wordt door twee lisenen. Hiertussen zijn in de eerste bouwlaag twee zesruits-vensters geplaatst, in de tweede bouwlaag zijn de balkondeuren vervangen door een venster met Frans balkon. In de topgevel bevindt zich een rechtgesloten venster met schuifraam binnen een spitsboogvormige uitsparing.

De drie linker traveeën zijn eveneens deels gewijzigd. In de twee linker traveeën is een breed samengesteld venster geplaatst. De achterdeur in de middentravee is origineel. In de tweede bouwlaag bevinden zich drie vensters.

De asymmetrische linker zijgevel is voorzien van een bakstenen plint, lisenen aan weerszijden en een baksteenfries onder de houten gootlijst op klossen. Links van het midden zijn op asymmetrische wijze rechtgesloten schuifvensters van verschillend formaat geplaatst.

De asymmetrische rechter zijgevel grenst aan de één bouwlaag hoge verbindingsgang met plat dak.

Waardering

De pastorie is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de ensemblewaarde.

- De pastorie is van cultuurhistorische waarde binnen de ontwikkeling van de kerkelijke bouwkunst in Nederland en het rooms-katholicisme op Voorne-Putten in het bijzonder.
- De pastorie is van architectuurhistorische waarde als een goed voorbeeld van een pastorie in een voor de bouwtijd gangbare bouwstijl en vanwege de plaats in het oeuvre van een vooraanstaand architect.
- De pastorie heeft ensemblewaarde vanwege de ruimtelijk-functionele en visuele samenhang met de kerk en de nabijstaande watertoren, alsmede als herkenningspunt in de oostelijke helft van de vesting.
- De pastorie is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)